

Maade vil en Dommer i Længden kunne hævde sin Position. Heller ikke i øvrigt kan det erkendes, at den offentlige Voteringsmaade skulde stille Krav til Dommerne, som disse, naar de ellers har de fornødne Kvalifikationer, ikke skulde være i Stand til at opfylde. Paa den anden Side maa det vel, som det, overensstemmende med et af *Nellemann* udarbejdet foreløbigt Udkast, siges Side 127 i Kommissionsudkastet af 1877 til den borgerlige Retspleje (der dog af andre Grunde forkastede den offentlige Votering), netop betegnes „som en Fordel ved denne, at den afgiver et Værn mod Udygtighedens Indtrængen i Retterne, og at den bidrager til at holde de daarlige Kræfter borte og til at forhindre, at Dommerne forbliver paa deres Pladser, efter at de har ophørt at være brugelige.“ Omvendt faar de dygtige Dommere først gennem den offentlige Votering Lejlighed til rigtig at gøre sig gældende. At der endelig ved Voteringens Offentlighed skulde lægges et unaturligt Baand paa „Deliberationens Frihed“, er en Indvending, der sikkert heller ikke har noget synderligt paa sig, i hvert Fald ikke, for saa vidt man — som det er tilladt baade efter den norske Ordning og vor tidligere Lov af 8. Marts 1856 — lader en formløs Raadslagning for lukkede Døre gaa forud for den endelige, offentlige Afstemning. Og at selv under denne Forudsætning denne Votering for Offentlighedens Forum har den største Betydning, viser særlig Erfaringerne fra Norge.

For den offentlige Votering taler imidlertid ikke blot disse almindelige Betragtninger, men ogsaa, og med ikke mindre Vægt, et umiddelbart Hensyn til selve Retternes dømmende Opgave, idet der derigennem bydes dem de bedste Kaar til Løsningen af denne. Kun gennem den offentlige Afstemning kan der nemlig vindes fuld Klarhed over, hvad den virkelige Mening med Dommen har været. Nøjes Retten med at give en Fællesbegrundelse, vil denne altid have noget konstrueret ved sig, idet den giver Udtryk for Retten som en upersonlig Enhed, hvad der jo i Virkeligheden hviler paa en Fiktion. Præmisserne vil derfor ofte være i høj Grad mangelfulde, for kortfattede, idet de jo kun indeholder, hvad et Flertal har kunnet enes om, ikke sjældent uklare, ja undertiden ligefrem selvmodsigende, da de maaske er Udtryk for helt forskellige Tankegange. Selv om de afvigende Meninger maatte faa umiddelbart Udtryk i Dommen, maaske gennem egentlige dissentierende Vota (hvad der dog hidtil aldrig har været Tilfældet med vore Højesteretsdomme), vil disse dog — i hvert Fald saa længe ikke Dommerne gennem den offentlige Votering som den normale Ordning har vænnet sig til Tanken om, at de skylder Almenheden en fuld Redegørelse for deres Grunde — ofte være for knappe (flere vil maaske forene sig i een kort Dissens, skønt de i Virkeligheden ikke er helt enige) og derfor langt fra give samme Indblik i de forskellige Opfattelser, som naar hver Dommer direkte overfor Offentligheden gør Rede for sit Standpunkt.

At faa fuld Klarhed over Dommens virkelige Indhold og Mening er imidlertid ikke blot af Betydning for Parterne i den enkelte Sag og andre, der maatte nære særlig Interesse for den. Dommen skal jo ikke blot give en Afgørelse af denne Sag, men den har tillige den betydningsfulde Funktion at skulle tjene til Vejledning ved fremtidig Retsudøvelse. Denne Funktion tilkommer jo i første Række Højesterets Domme, og derfor er ved deres Afsigelse den offentlige Votering af særlig stor Betydning. Kun gennem denne Voteringsmaade vil man faa sikker Oplysning om, hvilke forskellige Hensyn der har gjort sig gældende, og hvor stor Vægt der maa tillægges hvert enkelt af dem, medens der ellers let vil blive tillagt Dommen en mere absolut Virkning i en vis Retning, end der i Virkeligheden tilkommer den. De forskellige Vota vil da tjene til at belyse Afgørelsens Relativitet og Begrænsningen i dens Rækkevidde, og særlig vil Mindretalsvota ikke sjældent betegne det første Fremstød af nye Retstanker, der maaske endnu ikke er helt modne til Gennemførelse, men som efterhaanden vinder frem til Sejr. Det er saaledes — som ogsaa berørt i *Justitarius Thins* oven anførte Udtalelse — netop gennem den offentlige Votering og den stenografiske Gengivelse af denne, at Norges Højesteret har faaet en saa overordentlig Betydning for Retsudviklingen i dette Land.

Naar det er blevet anført mod Voteringens Offentlighed, at Højesterets Afgørelser derved vilde tabe den Autoritet, der ligger i, at de fremtræder som en Enhed, da er hertil for det første at bemærke, at deres Betydning som endelig Afgørelse af den foreliggende Sag jo under alle Omstændigheder staar fast. Endvidere beror i mange Tilfælde den tilsyneladende Enhed paa en Illusion, og som *N. F. S. Grundtvig* i sin Tid har udtalt i Folketinget under Forhandlingerne om Loven af 8. Marts 1856: